

УКРАЇНА

(19) UA (11) 49578 (13) U
(51) МПК (2009)
H03F 3/26

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

видається під
відповідальність
власника
патенту

(54) БУФЕРНИЙ КАСКАД

1

2

(21) u200912325

(22) 30.11.2009

(24) 26.04.2010

(46) 26.04.2010, Бюл.№ 8, 2010 р.

(72) АЗАРОВ ОЛЕКСІЙ ДМИТРОВИЧ, ХОДЖАНІЯЗОВ ІГОР КУРБАНБАЙОВИЧ, БОГОМОЛОВ СЕРГІЙ ВІТАЛІЙОВИЧ, МЕЛЬНИК СЕРГІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

(73) ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(57) Буферний каскад, який містить перше і друге джерела струму, шини додатного і від'ємного живлення, вхідну і вихідну шини, двадцять два транзистори, причому вхідну шину з'єднано з базами п'ятого і шостого транзисторів відповідно, емітери п'ятого і шостого транзисторів з'єднано з емітерами третього і четвертого транзисторів відповідно, бази третього і четвертого транзисторів з'єднано з базами та колекторами одинадцятого і дванадцятого транзисторів відповідно, а також з емітерами дев'ятого і десятого транзисторів відповідно, перші виводи першого і другого джерел струму з'єднано з базами дев'ятого і десятого транзисторів відповідно, емітери одинадцятого і дванадцятого транзисторів з'єднано з емітерами тринадцятого і чотирнадцятого транзисторів відповідно, колектори дев'ятого і десятого транзисторів з'єднано з колекторами сьомого і восьмого транзисторів відповідно, а також з базами дев'ятнадцятого і двадцятого транзисторів відповідно, бази сьомого і восьмого транзисторів з'єднано з базами та колекторами п'ятнадцятого і шістнадцятого транзисторів відповідно, а також з колекторами сімнадцятого і вісімнадцятого транзисторів об'єднано, колектори дев'ятнадцятого і двадцятого транзисторів з'єднано з колекторами та базами двадцять першого і двадцять другого транзисторів відповідно, а також з базами сімнадцятого і вісімнадцятого транзисторів відповідно, а також з базами першого і другого транзисторів відповідно, емітери сімнадцятого і вісімнадцятого транзисторів об'єднано, емітери двадцять першого і двадцять другого транзисторів об'єднано, перший вивід першого джерела струму, а також емітери сьомого, п'ятнадцятого, дев'ятнадцятого та колектор першого транзисторів з'єднано з шиною додатного живлення, перший вивід другого джерела струму, а також емітери восьмого, шістнадцятого, двадцятого та колектор другого транзисторів з'єднано з шиною від'ємного живлення, колектори п'ятого і шостого транзисторів об'єднано та з'єднано з базами та колекторами тринадцятого і чотирнадцятого транзисторів відповідно, а також з другими виводами першого і другого коригуючих конденсаторів, а також з емітерами першого і другого транзисторів відповідно, та з вихідною шиною.

другого джерел струму, а також емітери сьомого, п'ятнадцятого, дев'ятнадцятого і восьмого, шістнадцятого, двадцятого транзисторів з'єднано з шиною додатного і від'ємного живлення відповідно, колектори п'ятого і шостого транзисторів об'єднано і з'єднано з базами та колекторами тринадцятого і чотирнадцятого транзисторів відповідно, а також з вихідною шиною, який відрізняється тим, що введено перший і другий коригуючий конденсатори, причому перші виводи першого і другого джерел струму з'єднано з базами дев'ятого і десятого транзисторів відповідно, а також з колекторами третього і четвертого транзисторів відповідно, колектори дев'ятого і десятого транзисторів з'єднано з колекторами сьомого і восьмого транзисторів відповідно, а також з першими виводами першого і другого коригуючих конденсаторів, а також з базами дев'ятнадцятого і двадцятого транзисторів відповідно, колектори дев'ятнадцятого і двадцятого транзисторів з'єднано з базами та колекторами двадцять першого і двадцять другого транзисторів відповідно, а також з базами сімнадцятого і вісімнадцятого транзисторів відповідно, а також з базами першого і другого транзисторів відповідно, емітери сімнадцятого і вісімнадцятого транзисторів об'єднано, емітери двадцять першого і двадцять другого транзисторів об'єднано, перший вивід першого джерела струму, а також емітери сьомого, п'ятнадцятого, дев'ятнадцятого та колектор першого транзисторів з'єднано з шиною додатного живлення, перший вивід другого джерела струму, а також емітери восьмого, шістнадцятого, двадцятого та колектор другого транзисторів з'єднано з шиною від'ємного живлення, колектори п'ятого і шостого транзисторів об'єднано та з'єднано з базами та колекторами тринадцятого і чотирнадцятого транзисторів відповідно, а також з другими виводами першого і другого коригуючих конденсаторів, а також з емітерами першого і другого транзисторів відповідно, та з вихідною шиною.

Корисна модель відноситься до імпульсної техніки і може бути використана в аналогово-цифрових перетворювачах і цифрових вимірювальних приладах.

Відомо буферний пристрій (Бахтиаров Г.Д., Малинин В.В., Школин В.П. Аналого-цифровые преобразователи // Под ред. Г.Д. Бахтиарова. -М.: Советское радио, 1980. - 280с ил. Рис. 6.28 на

(19) UA (11) 49578 (13) U

стр.150), який містить вісім транзисторів, два джерела струму, шини додатного та від'ємного живлення, вхідну та вихідну шини. Бази четвертого та п'ятого транзисторів з'єднано з вхідною шиною. Емітери четвертого та п'ятого транзисторів з'єднано з емітерами першого та восьмого транзисторів відповідно, та з базами третього та шостого транзисторів відповідно, колектори четвертого та п'ятого транзисторів з'єднано з колекторами шостого та третього транзисторів відповідно, а також з емітерами сьомого та другого транзисторів відповідно. Бази і колектори першого і восьмого транзисторів з'єднано з базами другого та сьомого транзисторів відповідно, а також з'єднано з шинами додатного та від'ємного живлення через перше та друге джерела струму відповідно. Колектори другого та сьомого транзисторів з'єднано з шинами додатного та від'ємного живлення відповідно. Емітери третього та шостого транзисторів з'єднано з вихідною шиною.

Основним недоліком аналогу є низька точність, яка обумовлена наявністю вихідної напруги зміщення нуля через неідентичність параметрів пар n-p-n та p-n-p транзисторів у верхньому та нижньому каналах.

За прототип обрано буферний каскад (Патент України №38423, Бюл. №1, 2009р.), який містить перше і друге джерела струму, шини додатного і від'ємного живлення, вхідну і вихідну шини, двадцять два транзистори, причому вхідну шину з'єднано з базами п'ятого і шостого транзисторів відповідно, емітери п'ятого і шостого транзисторів з'єднано з емітерами третього і четвертого транзисторів відповідно, колектори третього і четвертого транзисторів з'єднано з емітерами першого і другого транзисторів відповідно, бази третього і четвертого транзисторів з'єднано з базами та колекторами одинадцятого і дванадцятого транзисторів відповідно, а також з емітерами дев'ятого і десятого транзисторів відповідно, перші виводи першого і другого джерел струму з'єднано з базами та колекторами першого і другого транзисторів відповідно, а також з базами дев'ятого і десятого транзисторів відповідно, емітери одинадцятого і дванадцятого транзисторів з'єднано з емітерами тринадцятого і чотирнадцятого транзисторів відповідно, колектори дев'ятого і десятого транзисторів з'єднано з колекторами сьомого і восьмого транзисторів відповідно, а також з базами дев'ятнадцятого і двадцятого транзисторів відповідно, бази сьомого і восьмого транзисторів з'єднано з базами та колекторами п'ятнадцятого і шістнадцятого транзисторів відповідно, а також з колекторами сімнадцятого і вісімнадцятого транзисторів відповідно, емітери сімнадцятого і вісімнадцятого транзисторів об'єднано, бази сімнадцятого і вісімнадцятого транзисторів з'єднано з базами та колекторами двадцять першого і двадцять другого транзисторів відповідно, а також з колекторами дев'ятнадцятого і двадцятого транзисторів відповідно, другий вихід першого джерела струму, а також емітери сьомого, п'ятнадцятого, дев'ятнадцятого транзисторів з'єднано з шиною додатного живлення, другий вихід другого джерела струму, а також емітери восьмого, шістнадцятого, двадцятого транзисторів з'єднано з шиною від'ємного жив-

лення, колектори п'ятого і шостого транзисторів об'єднано і з'єднано з базами та колекторами тринадцятого і чотирнадцятого транзисторів відповідно, а також з емітерами двадцять першого і двадцять другого транзисторів відповідно, а також з вихідною шиною.

Недоліком прототипу є низька точність роботи, що обмежує галузь використання пристрою.

В основу корисної моделі поставлено задачу буферного каскаду, в якому за рахунок введення нових елементів та зв'язків між ними підвищується точність роботи, це розширює галузь використання корисної моделі у різноманітних пристроях імпульсної та обчислювальної техніки, автоматики тощо.

Поставлена задача досягається тим, що у буферний каскад, який містить перше і друге джерела струму, шини додатного і від'ємного живлення, вхідну і вихідну шини, двадцять два транзистори, причому вхідну шину з'єднано з базами п'ятого і шостого транзисторів відповідно, емітери п'ятого і шостого транзисторів з'єднано з емітерами третього і четвертого транзисторів відповідно, бази третього і четвертого транзисторів з'єднано з базами та колекторами одинадцятого і дванадцятого транзисторів відповідно, а також з емітерами дев'ятого і десятого транзисторів відповідно, перші виводи першого і другого джерел струму з'єднано з базами дев'ятого і десятого транзисторів відповідно, емітери одинадцятого і дванадцятого транзисторів з'єднано з емітерами тринадцятого і чотирнадцятого транзисторів відповідно, колектори дев'ятого і десятого транзисторів з'єднано з колекторами сьомого і восьмого транзисторів відповідно, а також з базами дев'ятнадцятого і двадцятого транзисторів відповідно, бази сьомого і восьмого транзисторів з'єднано з базами та колекторами п'ятнадцятого і шістнадцятого транзисторів відповідно, а також з колекторами сімнадцятого і вісімнадцятого транзисторів відповідно, емітери сімнадцятого і вісімнадцятого транзисторів об'єднано, колектори дев'ятнадцятого і двадцятого транзисторів з'єднано з колекторами та базами двадцять першого і двадцять другого транзисторів відповідно, а також з базами сімнадцятого і вісімнадцятого транзисторів відповідно, другі виводи першого і другого джерел струму, а також емітери сьомого, п'ятнадцятого, дев'ятнадцятого і восьмого, шістнадцятого, двадцятого транзисторів з'єднано з шинами додатного і від'ємного живлення відповідно, колектори п'ятого і шостого транзисторів об'єднано і з'єднано з базами та колекторами тринадцятого і чотирнадцятого транзисторів відповідно, а також з вихідною шиною, введено перший і другий коригуючий конденсатори, причому перші виводи першого і другого джерел струму з'єднано з базами дев'ятого і десятого транзисторів відповідно, а також з колекторами третього і четвертого транзисторів відповідно, колектори дев'ятого і десятого транзисторів з'єднано з колекторами сьомого і восьмого транзисторів відповідно, а також з першими виводами першого і другого коригуючих конденсаторів, а також з базами дев'ятнадцятого і двадцятого транзисторів відповідно, колектори дев'ятнадцятого і двадцятого транзисторів з'єднано з базами та колекторами двадцять першого і двадцять другого транзисторів відповідно, а також з базами сімнадця-

цятого і вісімнадцятого транзисторів відповідно, а також з базами першого і другого транзисторів відповідно, емітери сімнадцятого і вісімнадцятого транзисторів об'єднано емітери двадцять першого і двадцять другого транзисторів об'єднано, перший вивід першого джерела струму, а також емітери сьомого, п'ятнадцятого, дев'ятнадцятого та колектор першого транзисторів з'єднано з шиною додатного живлення, перший вивід другого джерела струму, а також емітери восьмого, шістнадцятого, двадцятого та колектор другого транзисторів з'єднано з шиною від'ємного живлення, колектори п'ятого і шостого транзисторів об'єднано та з'єднано з базами та колекторами тринадцятого і чотирнадцятого транзисторів відповідно, а також з другими выводами першого і другого коригуючих конденсаторів, а також з емітерами першого і другого транзисторів відповідно, та з вихідною шиною.

На кресленні представлено принципову схему буферного каскаду.

Пристрій містить вхідну шину 1, яку з'єднано з базами п'ятого 4 і шостого 5 транзисторів відповідно, емітери п'ятого 4 і шостого 5 транзисторів з'єднано з емітерами третього 3 і четвертого 6 транзисторів відповідно, бази третього 3 і четвертого 6 транзисторів з'єднано з базами та колекторами одинадцятого 10 і дванадцятого 13 транзисторів відповідно, а також з емітерами дев'ятого 9 і десятого 14 транзисторів відповідно, перші виводи першого 2 і другого 7 джерел струму з'єднано з базами дев'ятого 9 і десятого 14 транзисторів відповідно, а також з колекторами третього 3 і четвертого 6 транзисторів відповідно, емітери одинадцятого 10 і дванадцятого 13 транзисторів з'єднано з емітерами тринадцятого 11 і чотирнадцятого 12 транзисторів відповідно, колектори дев'ятого 9 і десятого 14 транзисторів з'єднано з колекторами сьомого 8 і восьмого 15 транзисторів відповідно, а також з базами дев'ятнадцятого 22 і двадцятого 25 транзисторів відповідно, а також з першими выводами першого 16 і другого 17 коригуючих конденсаторів, бази сьомого 8 і восьмого 15 транзисторів з'єднано з базами та колекторами п'ятнадцятого 18 і шістнадцятого 21 транзисторів відповідно, а також з колекторами сімнадцятого 19 і вісімнадцятого 20 транзисторів відповідно, емітери сімнадцятого 19 і вісімнадцятого 20 транзисторів об'єднано, колектори дев'ятнадцятого 22 і двадцятого 25 транзисторів з'єднано з базами та колекторами двадцять першого 23 і двадцять другого 24 транзисторів відповідно, а також з базами сімнадцятого 19 і вісімнадцятого 20 транзисторів відповідно, а також з базами першого 26 і другого 27 транзисторів відповідно, емітери двадцять першого 23 і двадцять другого 24 транзисторів об'єднано, перший вивід першого джерела струму 2, а також емітери сьомого 8, п'ятнадцятого 18, дев'ятнадцятого 22 та колектор першого 26 транзисторів з'єднано з шиною додатного живлення 28, перший вивід другого джерела струму 7, а також емітери восьмого 15, шістнадцятого 21, двадцятого 25 та колектор другого 27 транзисторів з'єднано з шиною від'ємного живлення 30, колектори п'ятого 4 і шостого 5 транзисторів об'єднано та з'єднано з базами та колекторами тринадцятого 11 і чотирнадцятого 12 транзисторів відповідно, а також з другими выводами

першого 16 і другого 17 коригуючих конденсаторів, а також з емітерами першого 26 і другого 27 транзисторів відповідно, та з вихідною шиною 29.

Пристрій працює таким чином.

Якщо вхідний сигнал у вигляді струму втікає на вхідну шину 1 пристрою, тоді шостий 5 транзистор привідкривається, а п'ятий 4 транзистор призакривається. Емітерний струм шостого 5 транзистора збільшується і збільшується емітерний струм четвертого 6 транзистора, що у свою чергу призводить до збільшення колекторного струму десятого 14 транзистора. Емітерний струм п'ятого 4 транзистора зменшується і зменшується емітерний струм третього 3 транзистора, що у свою чергу призводить до зменшення колекторного струму дев'ятого 9 транзистора. Базовий струм двадцятого 25 транзистора збільшується, що призводить до його привідкривання, що, у свою чергу, призводить до привідкривання другого 27 транзистора. При цьому потенціал вихідної шини 29 відслідковує потенціал точки об'єднання емітерів двадцять першого 23 і двадцять другого 24 транзисторів, і також зменшується та наближається до $-U_{ж}$.

Якщо вхідний сигнал у вигляді струму витікає зі вхідної шини 1 пристрою, тоді шостий 5 транзистор призакривається, а п'ятий 4 транзистор привідкривається. Емітерний струм шостого 5 транзистора зменшується і зменшується емітерний струм четвертого 6 транзистора, що у свою чергу призводить до зменшення колекторного струму десятого 14 транзистора. Емітерний струм п'ятого 4 транзистора збільшується і збільшується емітерний струм третього 3 транзистора, що у свою чергу призводить до збільшення колекторного струму дев'ятого 9 транзистора. Базовий струм дев'ятнадцятого 22 транзистора збільшується, що призводить до його привідкривання, що, у свою чергу, призводить до призакривання першого 26 транзистора. При цьому потенціал вихідної шини 29 відслідковує потенціал точки об'єднання емітерів двадцять першого 23 і двадцять другого 24 транзисторів, і також збільшується та наближається до $+U_{ж}$.

В умовах асиметрії коефіцієнти передачі по струму дев'ятнадцятого 22 і двадцятого 25 транзисторів будуть неідентичними. У даному випадку це призводить до зменшення колекторних струмів сімнадцятого 19 і вісімнадцятого 20 транзисторів відповідно, а це у свою чергу призводить до зменшення колекторних струмів сьомого 8 і восьмого 15 транзисторів відповідно. При цьому на дев'ятнадцятий 22 транзистор діє додатний зворотній зв'язок, а на двадцятий 25 транзистор діє від'ємний зворотній зв'язок. Зменшення колекторного струму п'ятнадцятого 18 транзистора призводить до додаткового привідкривання дев'ятнадцятого 22 транзистора і збільшення його колекторного струму. Водночас зменшення колекторного струму шістнадцятого 21 транзистора гальмує подальше привідкривання двадцятого 25 транзистора. Вказаний процес регулювання триває доти, аж поки природи базових струмів дев'ятнадцятого 22 і двадцятого 25 транзисторів не будуть збалансовані. Симетрування призводить до того, що в зоні малих сигналів амплітуди приростів колекторних струмів дев'ятнадцятого 22 і двадцятого 25 тран-

зисторів вирівнюються, а в зоні великих сигналів співвідношення приростів будуть пропорційними.

Підвищення точності роботи досягається тим, що додатково вводиться двотактний підсилювальний каскад, який побудовано на першому 26, другому 27, двадцять першому 23 та двадцять другому 24 транзисторах відповідно, а також шляхом симетрування значень коефіцієнтів передачі підсилювальних каскадів, які побудовано на транзисторах різних типів провідності, тобто дев'ятнадцятому 22 і двадцятятому 25 транзисторах відповідно.

Перше 2 і друге 7 джерела струму та відбивачі струму, які побудовано на третьому 3, дев'ятому 9,

одинадцятому 10, четвертому 6, дванадцятому 13, десятому 14 транзисторах відповідно, а також тринадцятий 11 і чотирнадцятий 12 утворюють схему завдання режиму по постійному струму каскадів схеми.

Перший 16 та другий 17 коригуючі конденсатори коригують АЧХ та запобігають генерації схеми.

Шини додатного 28 і від'ємного 30 живлення забезпечують потрібний рівень напруги для живлення схеми.

